

Š T A T Ú T

Učenej spoločnosti Slovenskej akadémie vied

(znenie v zmysle zmien a doplnkov schválených Snemom Slovenskej akadémie vied dňa 19. decembra 2007)

V súlade s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 133/2002 Z. z. o Slovenskej akadémii vied (ďalej len „zákon“) a čl. 14 Štatútu Slovenskej akadémie vied (ďalej len „štatút“) sa Snem Slovenskej akadémie vied (ďalej len „snem akadémie“) uzniesol na tomto Štatúte Učenej spoločnosti Slovenskej akadémie vied (ďalej len „štatút učenej spoločnosti“).

Čl. I

Postavenie učenej spoločnosti

- (1) Slovenská akadémia vied (ďalej len „akadémia“) zriaďuje učenú spoločnosť akadémie ako čestný orgán akadémie (§ 3 ods. 3 zákona).
- (2) Názov spoločnosti je Učená spoločnosť Slovenskej akadémie vied (ďalej len „učená spoločnosť“).
- (3) V anglickom jazyku sa používa názov the Learned Society of the Slovak Academy of Sciences.

Čl. II

Poslanie učenej spoločnosti

Učená spoločnosť najmä:

- a) podporuje rozvoj vedy a rozširovanie vedeckých poznatkov,
- b) zúčastňuje sa na reprezentácii akadémie doma a v zahraničí,
- c) sleduje etické otázky výskumu a aplikácie jeho výsledkov v praxi,
- d) spolupracuje s učenými spoločnosťami doma a v zahraničí,
- e) vyjadruje sa k základným problémom a právnym normám vedy a techniky,
- f) iniciatívne sa vyjadruje k smerovaniu výskumu v akadémii a v Slovenskej republike.

Čl. III

Členstvo v učenej spoločnosti

- (1) Členovia učenej spoločnosti sú významní vedci akadémie, ktorí obohatili vedu v Slovenskej republike i v zahraničí. Členmi učenej spoločnosti sa môžu stať aj významní vedci zo zahraničia (§ 3 ods. 3 zákona).
- (2) Za vedca akadémie sa považuje osoba, ktorá mala alebo má v akadémii pracovný pomer, prípadne v akadémii aktívne pôsobila, alebo pôsobí v orgánoch ako predsedníctvo akadémie, vedecká rada akadémie, vedecké kolégium akadémie, ktorá bola, alebo je riešiteľom spoločných projektov akadémie a iných inštitúcií, najmä významných medzinárodných projektov, alebo ktorá vychovala pre akadémiu vedeckých pracovníkov, ktorí neskôr formovali jej vedecké zameranie a činnosť.
- (3) Členmi učenej spoločnosti sú:
 - a) riadni členovia,

- b) emeritní členovia (nad 70 rokov veku).
- (4) Počet riadnych členov vrátane členov zo zahraničia je najviac 100.
 - (5) Počet emeritných členov nie je obmedzený.
 - (6) Členstvo v učenej spoločnosti je časovo neobmedzené a zaniká úmrtím, vylúčením alebo rezignáciou člena.
 - (7) Počet riadnych členov zo zahraničia je najviac 1/4 celkového počtu.
 - (8) Členom učenej spoločnosti nemôže byť osoba, ktorá bola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin, ktorá zásadným spôsobom poruší štatút učenej spoločnosti, spoločenskú alebo vedeckú etiku.

Čl. IV

Podmienky členstva v učenej spoločnosti

- (1) Za členov učenej spoločnosti sa navrhujú vedecky zrelé osobnosti, ktoré majú doma aj v zahraničí neformálnu autoritu, sú akceptované medzinárodným vedeckým spoločenstvom a ovplyvňujú bádanie v príslušnom odbore i vo všeobecnosti.
- (2) Základnou podmienkou členstva je prekročenie nárokov na získanie vedeckej hodnosti DrSc.
- (3) Kritériá uvedené v ods. 1 sa kvantifikujú rozsiahlou publikačnou činnosťou, využitím výsledkov vedeckej práce v spoločenskej praxi vrátane ohlasu prác a patentov, výchovou vedeckých pracovníkov a pedagogickou činnosťou, domácimi a zahraničnými oceneniami, voleným členstvom v popredných akadémiách, učených spoločnostiach a orgánoch medzinárodných vedeckých spoločností.

Čl. V

Vznik učenej spoločnosti

- (1) Prvých najviac 21 členov učenej spoločnosti zvolí snem akadémie z kandidátov, ktorých navrhne vedecká rada akadémie pri rešpektovaní princípu konfliktu záujmov, z návrhov vedeckých rád vedeckých organizácií akadémie, vedeckých kolégií a vedení oddelení vied akadémie. Návrhy od týchto orgánov vyžiada vedecká rada akadémie. Návrh kandidátov schválený vo vedeckej rade akadémie predloží snemu akadémie predseda vedeckej rady akadémie. Návrh obsahuje životopis a podklady dokumentujúce tvorivý prínos kandidáta v zmysle čl. IV štatútu učenej spoločnosti.
- (2) Ustanovujúce zhromaždenie učenej spoločnosti zvolajú predseda snemu akadémie a predseda vedeckej rady akadémie do 60 dní od zvolenia prvých členov.
- (3) Ďalší členovia učenej spoločnosti sú volení podľa čl. VIII štatútu učenej spoločnosti.
- (4) Na ustanovujúcom zasadnutí učenej spoločnosti sa zvolia predseda, podpredseda a vedecký tajomník učenej spoločnosti. Funkčné obdobie týchto prvých funkcionárov je 2 roky. Po doplnení učenej spoločnosti podľa ods. 3 počas tohoto obdobia sa po uplynutí dvoch rokov zvolí 5 – 7 členné vedenie na obdobie podľa ods. 5.
- (5) Funkčné obdobie predsedu, podpredsedu a vedeckého tajomníka učenej spoločnosti je 4 roky.
- (6) Funkcie predsedu, podpredsedu, a vedeckého tajomníka zastávajú iba pracovníci akadémie, ktorí sú riadnymi členmi učenej spoločnosti s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky.

- (7) Funkcionári učenej spoločnosti môžu byť z funkcií odvolaní, ak boli právoplatne odsúdení za trestný čin, alebo ak dlhodobou a bez náležitého dôvodu neplnia úlohy vyplývajúce z ich funkcie.

Čl. VI

Valné zhromaždenie učenej spoločnosti

- (1) Najvyšším orgánom učenej spoločnosti je Valné zhromaždenie učenej spoločnosti (ďalej len „valné zhromaždenie“).
- (2) Valné zhromaždenia zvoláva predseda učenej spoločnosti najmenej dvakrát ročne. Valné zhromaždenie je tiež povinný zvolať, ak o to písomne požiada jedna tretina členov alebo vedecká rada akadémie, a to do jedného mesiaca od doručenia žiadosti. Žiadosť o zvolanie valného zhromaždenia musí obsahovať návrh programu rokovania.
- (3) Valné zhromaždenie je schopné uznášania, ak je prítomná nadpolovičná väčšina riadnych členov učenej spoločnosti. Návrh je odsúhlasený nadpolovičnou väčšinou prítomných členov učenej spoločnosti, alebo nadpolovičnou väčšinou hlasujúcich členov učenej spoločnosti per rollam.
- Valné zhromaždenie rozhoduje hlasovaním na zasadnutiach valného zhromaždenia o:
- a) voľbe nových členov učenej spoločnosti a o zániku členstva vylúčením,
 - b) o voľbe Rady Učenej spoločnosti SAV (čl.VII ods.5),
 - c) o voľbe predsedu učenej spoločnosti zo zvolených členov Rady Učenej spoločnosti SAV.
- Valné zhromaždenie rozhoduje hlasovaním na zasadnutiach valného zhromaždenia alebo per rollam o :
- a) zásadných otázkach týkajúcich sa činnosti učenej spoločnosti,
 - b) o návrhoch zmien a doplnkov štatútu učenej spoločnosti,
 - c) zásadných organizačných otázkach.
- (4) Podnety na zaradenie materiálov a návrhov do programov jednotlivých rokovaní valného zhromaždenia môžu podávať členovia učenej spoločnosti a vedecká rada akadémie.
- (5) Pozvánky na zasadnutie s programom a príslušným materiálom sa doručia členom učenej spoločnosti najmenej 14 dní pred zasadnutím.
- (6) Na zasadnutie valného zhromaždenia môžu byť pozvaní predsedom učenej spoločnosti aj hostia.
- (7) Valného zhromaždenia sa môžu *ex offio* zúčastniť predseda akadémie a predseda snemu akadémie.
- (8) Z rokovania valného zhromaždenia sa vyhotovuje zápisnica, za jej správnosť zodpovedá predsedajúci. Zápisnica obsahuje hlavné body rokovania a uznesenia učenej spoločnosti. Zápisnica sa doručí členom učenej spoločnosti a samosprávnym orgánom akadémie do 21 dní po zasadnutí.
- (9) Okrem valného zhromaždenia sa členovia učenej spoločnosti môžu stretávať na pracovných zasadnutiach. Pracovné zasadnutia učenej spoločnosti zvoláva a riadi predseda učenej spoločnosti alebo člen učenej spoločnosti na základe poverenia predsedom, alebo na základe schváleného programu činnosti učenej spoločnosti.

Čl. VII

Funkcionári a orgány učenej spoločnosti

- (1) Na čele učenej spoločnosti je predseda učenej spoločnosti.
- (2) Predseda učenej spoločnosti
 - a) zastupuje učenú spoločnosť navonok,
 - b) dbá o plynulú činnosť učenej spoločnosti,
 - c) koná v jej mene vo všetkých veciach okrem tých, ktoré sú štatútom učenej spoločnosti vyhradené valnému zhromaždeniu. O svojom rozhodnutí informuje na najbližšom zasadnutí valného zhromaždenia.
- (3) Predsedu učenej spoločnosti v čase jeho neprítomnosti v rozsahu jeho kompetencií zastupuje podpredseda učenej spoločnosti.
- (4) Organizačné úlohy učenej spoločnosti zabezpečuje jej vedecký tajomník.
- (5) Učená spoločnosť si môže zvoliť 5-7 člennú Radu učenej spoločnosti (ďalej „rada“).
- (6) Predseda učenej spoločnosti je predsedom rady, podpredseda a vedecký tajomník sú členmi rady.
- (7) Ak má učená spoločnosť radu, preberá rada na seba kompetencie podľa čl. VII ods. 2, písm. c). Predseda koná v mene učenej spoločnosti na základe uznesení rady a o činnosti rady informuje na najbližšom zasadnutí valného zhromaždenia.

Čl. VIII

Voľby členov učenej spoločnosti, zánik členstva vylúčením

- (1) Členov učenej spoločnosti volí valné zhromaždenie z návrhov, ktoré predkladajú vedecké rady vedeckých organizácií akadémie, vedecké kolégiá, vedenia oddelení vied, vedecká rada akadémie a členovia učenej spoločnosti. Návrh na kandidáta obsahuje životopis a podklady dokumentujúce tvorivý prínos kandidáta v zmysle čl. IV štatútu učenej spoločnosti. Každý návrh musí byť podporený písomným odporúčením aspoň 2 garantov z členov učenej spoločnosti. Táto podmienka neplatí pre prvých členov učenej spoločnosti podľa čl. V ods. 1 štatútu učenej spoločnosti. Až do dňa volieb sú kópie návrhov a podklady prístupné všetkým členom učenej spoločnosti. Aspoň štyri týždne pred zasadnutím valného zhromaždenia sa doručí všetkým členom učenej spoločnosti zoznam navrhovaných kandidátov spolu s návrhom a so stanoviskami ručiteľov.
- (2) Voľby členov učenej spoločnosti, termíny a miesto predkladania návrhov sa uverejňujú v Správach SAV, na internetovej stránke SAV, prípadne v dennej tlači.
- (3) O výsledku volieb, právach a povinnostiach vyplývajúcich z členstva informuje zvoleného člena predseda učenej spoločnosti písomne.
- (4) Návrh na vylúčenie člena predkladá valnému zhromaždeniu predseda učenej spoločnosti.
- (5) O otázkach členstva podľa ods. (1) a (4) sa hlasuje tajne.
- (6) Voľby členov učenej spoločnosti sa konajú raz ročne.

Čl. IX Práva a povinnosti členov učenej spoločnosti

Práva a povinnosti členov učenej spoločnosti sú:

- a) zúčastňovať sa na rokovaní a hlasovaní valného zhromaždenia učenej spoločnosti,
- b) voľbou rozhodovať o funkcionároch učenej spoločnosti, zložení jej rady a o otázkach členstva,
- c) podávať návrhy týkajúce sa činnosti a aktivít učenej spoločnosti a hlasovaním rozhodovať o týchto aktivitách,
- d) podieľať sa na činnosti učenej spoločnosti vo všetkých jej oblastiach,
- e) podávať návrhy na členov učenej spoločnosti podľa čl. VIII ods. 1,
- f) používať označenie člen Učenej spoločnosti SAV.

Čl. X Čestné členstvo v učenej spoločnosti

- (1) Čestné členstvo v učenej spoločnosti (ďalej len „čestné členstvo“) je vyznamenaním významných osobností vedeckého a kultúrneho života zo zahraničia, ako prejav ocenenia ich zásluh o rozvoj vedy a kultúry.
- (2) Návrh na čestné členstvo môžu podávať všetky osoby a organizácie oprávnené navrhovať riadnych a emeritných členov. Čestné členstvo vzniká tajnou voľbou valného zhromaždenia učenej spoločnosti analogicky s voľbou riadnych a emeritných členov (podľa čl. VIII štatútu učenej spoločnosti).
- (3) Čestné členstvo oprávňuje:
 - a) vyjadrovať sa k agende učenej spoločnosti,
 - b) zúčastňovať sa na jej hlasovaniach s poradným hlasom,
 - c) používať označenie „čestný člen Učenej spoločnosti SAV“.
- (4) Čestný člen však:
 - a) nemôže byť zvolený za funkcionára učenej spoločnosti,
 - b) nenapĺňa numerus clausus riadnych členov uvedený v čl. III ods. (4) štatútu učenej spoločnosti,
 - c) nemôže si uplatňovať náhradu výdavkov podľa § 3 ods. 4 zákona.

Čl. XI Finančné zabezpečenie učenej spoločnosti

Náklady na činnosť učenej spoločnosti sa uhrádzajú z položky vyčlenenej na príslušný rok v rozpočte akadémie.

Čl. XII Organizačné zabezpečenie učenej spoločnosti

- (1) Sídлом učenej spoločnosti je Úrad Slovenskej akadémie vied, Štefánikova 49, 814 38 Bratislava.
- (2) Administratívne činnosti učenej spoločnosti zabezpečuje Úrad Slovenskej akadémie vied.
- (3) Organizačné útvary Úradu Slovenskej akadémie vied poskytujú na požiadanie funkcionárom učenej spoločnosti poradenskú službu a potrebnú pomoc.

Čl. XIII
Prechodné a záverečné ustanovenia

- (1) O zmenách štatútu učenej spoločnosti rozhoduje snem akadémie na základe návrhov vypracovaných vedeckou radou akadémie alebo návrhov učenej spoločnosti predložených vedeckou radou akadémie.
- (2) Vychádzajúc zo spôsobu volieb prvých členov učenej spoločnosti snmom akadémie podľa čl. V ods. 1 štatútu učenej spoločnosti, budú takto zvolení členovia učenej spoločnosti považovaní na obdobie prvých 2 rokov za riadnych členov učenej spoločnosti.
- (3) Na činnosť učenej spoločnosti sa primerane vzťahujú ustanovenia štatútu akadémie (čl. 21 – hlasovanie, čl. 22 – akademické symboly a iné).
- (4) Štatút učenej spoločnosti v znení zmien a doplnkov, ktoré schválil snem akadémie dňa 19. decembra 2007 nadobúda účinnosť dňom 20. decembra 2007. Zároveň sa tým ruší platnosť štatútu učenej spoločnosti zo dňa 14. októbra 2004.

prof. Ing. Štefan Luby, DrSc.
predseda SAV

Ing. Karol Iždinský, CSc.
predseda snemu akadémie